

ഹാജി സാഹിബ്

>> സംഭാഷണം-3

- എം.പി അബ്ദുർറഹ്മാൻ കുതിക്കൾ
- സബർദുദ്ധീൻ വാഴക്കാട്

ഹാജി സാഹിബിന്റെ പ്രോത്സാഹിക്കൽ

ഹാജി സാഹിബ്

മഞ്ചേരി പള്ളിദർശിൽ മരക്കാരുട്ടി മുസ്ലിംയാരുടെ ശിഷ്യന്നു തിരുന്നു വള്ളാവേരി എടയുർ സാരേശി കുതിക്കാലൻ കുട്ടി. അദ്ദേഹം പിൽക്കാലത്ത് കേരള ജമാഅത്ത ഇന്റലാമിയുടെ സ്ഥാപകനായിത്തിരുന്ന ഹാജി വി.പി മുഹമ്മദലി സാഹിബ്. താൻ പള്ളിദർശിൽ പരിക്കുന്നതിന് മുമ്പാണ് ഹാജി സാഹിബ് പറിച്ചിരുന്നത്. മഞ്ചേരി മാപ്പിള യു.പി സ്കൂളിൽ കെ.കെ അലി എന്നാരു അധ്യാപകന്മാരായിരുന്നു. ഹാജി സാഹിബും കെ.കെ അലി മാസ്റ്ററും തമിൽ പരിപ്രയമുണ്ടായിരുന്നു. അവൻ പല വിഷയങ്ങളുടെയിച്ചും സംസാരിക്കും. പുരോഗമന ചിന്താഗതിക്കാരനായ അലി മാസ്റ്ററേതിൽനിന്ന് വ്യത്യസ്തമായിരുന്നു അതുപോലെ സ്വീകാര്യിക്കുന്നതിൽ കുതിക്കാലൻ ഹാജി സാഹിബിന്റെ വീക്ഷണങ്ങൾ. ‘കുതിക്കാലൻ മുസ്ലിംയാർ’ എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹം അക്കാലത്ത് അറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്.

പള്ളിദർശിൽനിന്ന് പാനം പുർത്തിയാക്കിയ ഹാജി സാഹിബ് ഉപരിപാനത്തിന്മുണ്ടായ ഉമരാഖാദ് ഭാഗത്ത് ഉലുവിലേക്ക് പോയി. അവിടെ ശൈവ ഇന്റലാളുൽക്കൽ പാസത്തിന്റെ ക്ലാസ്സിൽ വെച്ച് അദ്ദേഹത്തിന് ചില സംശയങ്ങളുണ്ടായി. ആസംശയമാണ് മഹദ്വിഡൈക്കുന്നിച്ച് അറിയാനും ജമാഅത്തിലേ

കൈത്താനും അവസരമാരുക്കിയത്. അതിപ്രകാരമാണ്: ക്ലാസ്സിൽ ‘കിതാബുൽ ജിനായാത്’ അമവാ ശിക്ഷാ നടപടികളുടെയിച്ച് ഭാഗം പരിക്കാർ തുടങ്ങിയപ്പോൾ ഹാജി സാഹിബ് ഉസ്താദിനോട് ചോദിച്ചു: “നമ്മൾ വൃദ്ധി, നമസ്കാരം, നോന്ന് തുടങ്ങിയവയെക്കുറിച്ച് പരിക്കുന്നു, അതിന് സംഖിയാനമുണ്ടാകുകയും നടപ്പിലാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ ‘കിതാബുൽ ജിനായാത്’ ത്രിപ്പിളിനോട് പരിക്കുന്നത് നടപ്പിലാക്കേണ്ടതല്ലോ? അതിനു വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കേണ്ടത് നമ്മുടെ ചുമതലയല്ലോ? നമ്മകൾ, മഹലാനും അബുൽ കലാം ആസാദിനെ അമീറാക്കി ഒരു ജമാഅത്ത രൂപീകരിച്ച് രംഗത്തിനാക്കിക്കുടേ?” ഉസ്താദ് ഇന്റലാളുൽക്കൽ പാസത്തിന്റെ മഗുഫി ഇഞ്ചേന്നയായിരുന്നു: “അബുൽ കലാം ആസാദ് ദേശിയവാദിയാണ്. അതിനു പറ്റിയ രാജുണ്ട്, അബുൽ അഞ്ചലം മഹദ്വി. പക്ഷേ, അദ്ദേഹം ചെറുപ്പുമാണ്.”

അപ്പോഴാണ് ഹാജി സാഹിബ് മഹദ്വി സാഹിബിനെക്കുറിച്ച് കേട്ട. അബുൽ കലാം ആസാദ് ഹൃകൃഷ്ണത്ത ഇലാഹി യൈക്കുറിച്ച് കാഴ്ചപ്പെട്ട് വളരെ ശക്തമായി അവതരിപ്പിച്ച് പണിയിതനായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് ഹാജി സാഹിബ് അദ്ദേഹത്തെ അമീറാക്കാമെന്ന് പറഞ്ഞത്. പക്ഷേ, മഹദ്വി സാഹിബ് ഇന്റലാളുകിൽ നവോത്ഥാന പ്രസ്ഥാനത്തെ കുറിച്ച് ചിന്തിക്കു

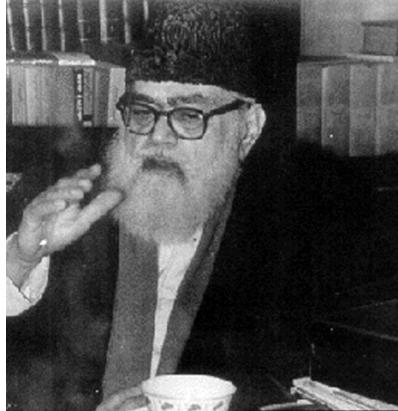
കയും എഴുതുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഉസ്താവിൽനിന്ന് മഹദ്വാരി സാഹിബിലേർ തർജ്ജമാനുൽ ഖുർആൻ മാസികയെക്കു നിച്ച് അഡിണ്ട ഹാജി സാഹിബ് അത് വായിക്കാൻ തുടങ്ങി. അതോടെ അദ്ദേഹം മഹദ്വാരി ചിന്തകളിൽ ആകൃഷ്ട നായി. ഇന്നലാമിക പ്രവർത്തനത്തിനു വേണ്ടി ഒരു ഉത്തമ സംഘടന ലില വിൽവരേണ്ടിനേർ ആവശ്യകത വിശദി കരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള മഹദ്വാരി സാഹിബിലേർ ലേവന്നങ്ങൾ അദ്ദേഹവും വായിച്ചിരുന്നു. 1941 ആഗസ്റ്റ് 26-ന് 75 അംഗങ്ങൾ അടങ്കിയ ജമാഅത്തെ ഇന്നലാമി രൂപീ കരിക്കപ്പെട്ട് വാർത്ത തർജ്ജമാനുൽ ഖുർ ആനിൽ വന്നതോടെ ഹാജി സാഹിബിന് മഹലാനു മഹദ്വാരിയെ കാണാനും ജമാഅ തതിൽ അംഗത്വമെടുക്കാനും അതിയായ ആഗ്രഹമുണ്ടായി. അദ്ദേഹം മഹദ്വാരി സാഹിബിന് അബിയിൽ എഴുതി. അറ ബി യിൽത്തെന എഴുതിയ മറുപടി കത്തിൽ, ജമാഅത്തിൽ അംഗത്വം ലഭിച്ച മദ്രസിലെ സിംഗത്തുള്ള സാഹിബു മായി ബന്ധപ്പെടാൻ മഹദ്വാരി സാഹിബ് നിർദ്ദേശിച്ചു. സിംഗത്തുള്ള സാഹിബ് അന്ന് ഉമരാബാഡിലെ തഹസീർ വിഭാഗം തലവന്നും ജമാഅത്തിനേർ മദ്രസിലെ അഭിരൂമധ്യിരുന്നു.

ହାଜି ସାହିବିଙ୍କ ମହାବି ସାହି
ବିଗେ କାଣୀର ଲାଲି ଅୟଶ୍ଵରମୁଣ୍ଡା
ଯିତ୍ରାନ୍ତୁ ପଞ୍ଚାବିଲେ ପାଠକୋଟିରେ
ତଥାର ହାଜି ସାହିବ୍ କୋତ୍ତିଷ୍ଟୁ ଉଦ
ରାଖାଇରିଲୀଙ୍କ ପଠନ ପୁରୁତ୍ତିତ୍ୟାକି
ବନ ଆଦେହଂ, କଣ୍ଠୁର ଜିଲ୍ଲାଯିଲେ ପାଇ
ଆଦାଟ ମର୍ତ୍ତିର ଆଧ୍ୟାପକକାରୀ
ଏତାନୁଂ ମାସଙ୍ଗର ଜୋଲି ଚେତ୍ତି
ତାମନିଯାତେ ପାଠକୋଟିଲେକକ ପୁର
ଦୟକୁ ହାଜି ସାହିବ୍ ଅଧିକାର ଏରୁ
ପରିଷଂ ତାମମିଷ୍ଟୁ ମହାବି ସାହି
ବିଗେ ଶିଖିଯାଇ, ମିଳକାନୀର ମରି

ബൈഹർ എന്ന ഫെഡീൻ ഗ്രനമം പറിച്ചു. മലബാറി സാഹിബിൽനിന്ന് മിശ്കാത്ത് പരിച്ച ഒരുവർഷം, പതിനുണ്ട് വർഷം പള്ളിദർശനിൽ കിരാൻവ് ഓതിയതിനേ ക്കാൾ ഉപകാരപ്രദമായിരുന്നുവെന്ന് ഹാജി സാഹിബ് പറയുന്നത് താണ് കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

ജമാഅത്തുൽ മുസ്ലീം

పాండికోడ్‌కి వెళ్లుతటణ హజీ సాహిబ్ మహేశల్యిలె కె.కె అలి మార్గురుకు జమాఅంతిగెన పరిపథ ప్రైవ్‌తుని కంతయిచ్చిను. తిరిచ్చు వాయ హజీ సాహిబ్ జమాఅంతిగెన త్వంక మెన నిలయితే ‘జమాఅంతయుం ముస్త రిశిఓస్’ (సత్యాగ్రహమం) రుపీ కరిచ్చ. 1945-లాయిరున్న హత. కె.కె అలి మార్గురు, మహేశలి గాబతిల్ అంకాల లతత విచ్చామిక్కాయిరున్ టి. మృహమిం సూహిబ్, అంబుత జలాలు మహలాపి త్వం ఆయివారుకు జమాఅంతయుం ముస్తరిశి టిస్ రుపీకరణ యోగాగ తోలెవకు కషణిచ్చుకాణ హాజీసాహిబ్ కంత యచ్చ. అవర మున్గు పోర్చుం ప్రమమ యోగ తిరితగెన పఱక్కుతు. అవరిల్యిద వివరం అరిసింతిరుగొంకిల్పుం అస్సువం కారణం ఏగికు రుపీకరణ యోగ తిరి పఱక్కుగాంయిలి.

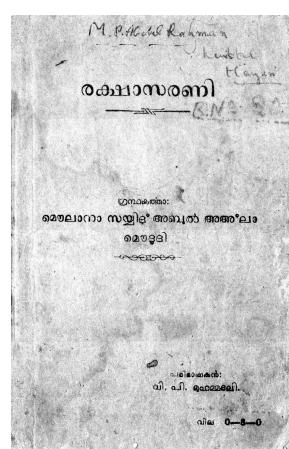
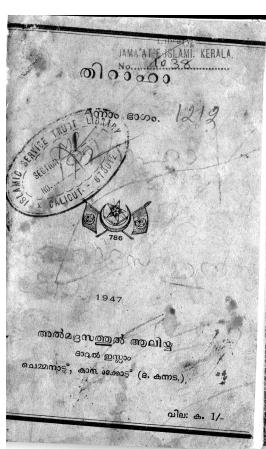

സാഹിത്യ മന്ദിരം

ஸாஹிவிலீடு மறன்று. ஒரு கத்துப்பாக்ஷி யூட் அன்றைய போலெயாயிருடைய அடே ஹத்திலீடு மறன்று. செம்மாகிளீடு அடுத்த பிரவேஸ்மாய கொட்டினாலியில் ஒரு யோச திதில் பிரஸங்கிக்கான் போகுவோஶ் கத்து சுர்திப்பு விளை ஹாஜி ஸாஹி விலீன பிரவர்த்தகர் மெயிக்கைத் கோழே ஜிலெத்திப்பு. அவிடெ வெசூள்ள் அன்றைய ஸாஹிவிப்பத். அனாடு ராத்ரி எனால் கோஷி கேண்டுள்ளாயிருடைய ராவிலை டுள்ளில் வெப்பு டி. முஹம்மத் ஸாஹிவினை களை. மறன் வார்த்தயிரினைத் ஏட்டுயூரிலேக்க் பூரிப்புட் அடேபாமாள் விவரம் பறிஞ்சுத். ஏட்டுயூர் ஸ்ராமம் ஒரு ஜனசமூஹமாயி மாரியிருடைய அன். 1912-ல் ஜினிப்பு ஹாஜி ஸாஹிவ் 47 வயஸ்ஸு வரையாள் ஜீவிப்பத். அக்காலம் கொள்க்க ஒரு மஹா பிரஸ்மாந்திரின் கேரளத்தில் தூக்கமாக கூரிக்கான் ஸாயிப்பு.

ഇസ്ലാംതു

1945-ൽ ഇന്ത്യാമത്തോടു കൊണ്ട്
പതിപ്പ് വുന്നതിരിങ്കി. സത്യിൽ മഹാദി
യുടെ രിസാലെ ദീനിയാത്തിരുത്ത് മലയാള

പരിഭ്രാഷ്യാണ് ഇസ്ലാമതും. ഹാജി സാഹിബാണ് പരിഭ്രാഷകൾ. വിവർത്തന തതിനു വേണ്ടി നല്ല മലയാള ഭാഷ ഹാജി സാഹിബ് പലതിൽനിന്നും പരിക്കുകയാ തിരുന്നു. പരിഭ്രാഷയുടെ കോപ്പി പരിശോ ധിച്ചത് കെ.കെ അലി മാസ്റ്ററായിരുന്നു. പുസ്തക ത്രിഭേദം പരസ്യം ചെങ്ങിക്കയിലാണ് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്. പ രസ്യം കണ്ണ താൻ, പഞ്ചമച്ച ഒരു കോ പ്പി തഹാലിൽ വരുത്തി. മലയാളത്തിൽ പുറത്തിറങ്ങിയ ആദ്യത്തെ ജമാഅത്ത് സാഹിത്യവും താൻ വായിച്ച പ്രമാം കൂ തിയും അതുതന്നെന്നാണ്. പുസ്തകത്തി റ വേണ്ടി കത്തയച്ചേപ്പോൾ ‘എൻ.പി അ ബ്രദുർബെർമാൻ കൂട്ടക്കാൾ’ എന്ന പേര് ശ്ര ഡിച്ച ഹാജി സാഹിബ് പിന്നീട് മഞ്ഞുരി തിൽ വന്ന പ്ലോൾ അലി മാസ്റ്ററോട് എന്ന അന്വേഷിക്കുകയും ഞങ്ങൾ തമിൽ സംസാരിക്കുകയും ചെയ്തു. ജമാ അത്തെ ഇസ്ലാമിയുടെ കേരള അമീറിൽനിന്നുതനെ പ്രസ്ഥാനത്തെ അറിയാൻ എനിക്ക് അവസ്ഥം കിട്ടി.

മന്ത്രാലയിൽ

പള്ളി ദർസിൽനിന്ന് പഠനം
പുർത്തിയാക്കി വേലുറിൽ ഉപരിപഠന
ത്തിനു പോകുവോൾ എനിക്ക് ജമാ
അത്ത് ബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു. അതു
കൊണ്ട് മദ്രാസിലെയും ഉമരാബാദി
ലെയും കോളേജുകളിൽ പഠിച്ചുകൊണ്ടി
രുന്ന ജമാഅത്ത് പ്രവർത്തകരുമായി പരി
ചയമുണ്ടായി. ജമാലിയാ കോളേജിൽന്റെ
അടുത്തായിരുന്നു, ജമാഅത്തെ ഇൻഡി
മി തമിഴ്നാട് ഹര്ഷവാ അമീർ ശൈവ അ
ബ്ദുല്ലാ സാഹിബിൻ്റെ ഓഫീസും താമ
സവും. തൊൻ ഇടവെളുകളിൽ അവിടെ
പോകും, ക്ലാസ്സുകളിൽ പങ്കെടുക്കും. അ
വിടെയാണ് ഇപ്പോൾ ജമാഅത്തെ ഇൻ
ഡാമിയുടെ തമിഴ്നാട് ഹര്ഷവാ ഓഫീസ്
സമിതി ചെയ്യുന്നത്. വേലുറ ലത്തിഹിയു
യിൽ പഠിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ, അവി
ടത്തെ ജമാ അത്ത് പ്രവർത്തക നായ
അബ്ദുൽ ഹഫിദ് സാഹിബിൻ്റെ വീടിൽ
ടനക്കുന്ന ക്ലാസ്സുകളിലും പോയിരുന്നു.
ഉമരാബാദിൽനിന്ന് അമീൻ സാഹിബ്
വന്ന് ക്ലാസ്സുകൂട്ടക്കാരുണ്ടായിരുന്നു.
അബ്ദുൽ ഹഫിദ് സാഹിബിൻ്റെയും
മറ്റും മേൽനോട്ടത്തിൽ വേലുറിൽ
പിന്നീട് ധാരാളം സ്ഥാപനങ്ങൾ ഉണ്ടായി
ടുടങ്ക്. മദ്രാസിലെ ജീവിതകാലം ഇൻഡി
മിക പ്രസ്ഥാനത്തെ കുറിച്ച് കുടുതൽ
പരിക്കാനുള്ള അവസരം തന്നു.

ഇന്ത്യൻ സംസ്കാരം സംഖ്യാ

അബ്ദുർറഹ്മാൻ കുരിക്കൾ (പഴയ ചിത്രം)

കെ.കെ അലി മാസ്റ്റർ

അതിൽ അവതരിപ്പിക്കും. മിക്ക യോഗങ്ങൾ ഇല്ലെങ്കിലും ഒരു പുതിയ ആളെയകിലും കൊണ്ടുവരാൻ ശ്രമിക്കും. പൊതുയോഗങ്ങൾ വളരെ കുറച്ചു മാത്രമേ നടക്കാറുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ.

ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ ରୁଦେ ତରବି ଯତ୍ତ
କାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଯୋଗତିଲେ କାର୍ଯ୍ୟମାଯି
ଚର୍ଚ୍ଚ ଚେତ୍ୟାରୁଣ୍ୟାଯିରୁଣ୍ୟ. ଓରେ
ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ କେନ୍ୟା କୁଠିତ୍ୱ ଅନେକଷଳ
ଅଶ୍ରୁ ଉଣ୍ଟାକୁଠ. ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ
ଅଜ୍ଞୁଦ ରିପ୍ଲୋର୍ଟକୁଠ ଯୋଗତିଲେ
ଆହାର ରିପ୍ଲୀକୁଠ. ଅତ୍ୟବ୍ୟାପୀ ଓରେ
ବ୍ୟକ୍ତି ଯେତ୍ୟାଂ ସଜୀଵମା କାନ୍ଦୁଂ
ପ୍ରସମ୍ଭାବ ବତ୍ରିତ୍ୱକ ବେଶ କୁଟାନ୍ୟାଂ
କଶିତେଣିରୁଣ୍ୟ. ତରବି ଯତ୍ତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ
ଅତିଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶବ୍ଦ ତରନ ଉଣ୍ଟାଯିରୁ
ନ୍ୟ. ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ ରୁଦେ ବୈଜଣତାନିକ
ବତ୍ରିତ୍ୱଯୁଂ ଆପ୍ରକାରତବୀନ. ଏଲ୍ଲା ବିଵ
ସବ୍ୟାଂ ଝାର୍ଯ୍ୟାକୁଠ ଉଣ୍ଟାକୁଠ. ବ୍ୟୁର୍ବନ୍ଧୁରେ
ଝାର୍ପ, ହାତୀପ୍ପ ଝାର୍ପ, ଉର୍ବକ୍ଷାର୍ପ, ରୂପି
ଝାର୍ପ ଏକାନିବ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଵସବ୍ୟାଂ ସମ
ଯବ୍ୟାଂ ନିଶ୍ଚଯିତ୍ୱ କେଂଢିବିଶ ପ୍ରକାର
ମାଣ୍ପ ନଟ କରୁକ. ପ୍ରଯାନ ମାତ୍ୟାଂ
ସୁବ୍ୟାନିନ୍ୟ ଶେଷବ୍ୟାଂ ନୃଶାକ୍ତ ଶେଷବ୍ୟା
ମାତ୍ୟିରୁଣ୍ୟ କାନ୍ଦ.

മഞ്ചേരി ഏരിയ വള്ളര വിശാലമായിരുന്നു. മൊറയുർ, കരുവാരകുണ്ട്, വണ്ണുർ, പാണിക്കാട്, നിലമ്പുർ, കാരകുന്ന്, കാളികാവ്, എടക്കര തൃടങ്ങിയ സ്ഥലങ്ങൾ മഞ്ചേരി ഏരിയയിലായിരുന്നു. അവിടങ്ങളിലെക്കു നടന്നുപോയി സ്കോയുകൾ നടത്തു. പുസ്തകങ്ങൾ പ്രചരിപ്പിക്കു. ഇടക്കിടെ ഫർവാ യോഗങ്ങൾ ചേരുപോൾ, രാത്രി കൃംബു പഠന കൂസ്സും പകൽ സ്കോയ് പ്രവർത്തനങ്ങളും നടത്തു. വിവിധ സ്ഥലങ്ങളിലാണ് ഫർവാ യോഗങ്ങൾ ചേരുക. അവിടങ്ങളിലെക്കു നടക്കുന്ന സ്കോയുകൾ വഴി പ്രവർത്തകരുടെ ജനങ്ങളുമായി ബന്ധം സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

കെ.കെ അലി മാസ്റ്റർ

കെ. കുണ്ടാലൻ എന്നറയപ്പെട്ടിരുന്ന കെ.കെ അലി മാസ്റ്ററന് മഞ്ചഭാരിയിലെ ആദ്യത്തെ ജമാഅത്ത് പ്രവർത്തകനാണ്. സ്കൂൾ അധ്യാപകനായിരുന്ന അദ്ദേഹം മലയാളഭാഷയിൽ നല്ല പരിജ്ഞാനമുള്ള ആളായിരുന്നു. പുരോഗമന ചിന്താഗതിക്കാരനായ അദ്ദേഹം, ഹാജി സാഹിബുമായി പല വിഷയങ്ങളിൽ സംസാരിച്ചിരുന്നു. പദ്ധതിദർശിനിൽ പഠിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഹാജി സാഹിബിനെ ഒരു മേഖല അഥവാ പാരമ്പര്യം എന്നും പറയാം. അദ്ദേഹം പരിചയപ്പെട്ടത്. അലി മാസ്റ്ററനെതിന് ഏതിരായിരുന്നു ഹാജി സാഹിബിന്റെ പല വിഷയങ്ങളിൽ ലുമുള്ള കാഴ്ചപ്പെട്ടു. താമാസിതിക ചിന്തയുള്ള സുപ്രിയായിരുന്നു ആദ്യം ഹാജി സാഹിബ്. അക്കാദമിയിൽ പരിഡാശ റാറാമാൻ തുടങ്ങിയ വാദങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നതായി പറഞ്ഞു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അലി മാസ്റ്റർ ഗുമായുള്ള സംസാരത്തിലൂടെ പുതിയ ആശയങ്ങൾ ഹാജി സാഹിബ് മനസ്സിലുണ്ടാക്കി. പദ്ധതിദർശിനിൽ പഠിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന വിജ്ഞാനരംഗം നടത്തിയ റാഫ്റ്റ് താരം സിക്കാന്തും പണിയിതരുമായി സംസാരിക്കാനും ഇടയായതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്തകളിൽ മാറ്റം വരുത്തി. ഇവ്വന്നു തെത്തിയയുടെയും ഇവ്വന്നുതെ വയ്ക്കി മിക്കയും പുസ്തകങ്ങൾ വായിച്ചപ്പേരിൽ ഹാജി സാഹിബിന്റെ കാഴ്ചപ്പെട്ടുകൾ മാറാൻ വഴിയൊരുങ്ങി.

അലി മാസ്റ്റർ അന്ന് ചുരുക്കയുടെ പ്രാദേശിക ലേഖകൻ ആയിരുന്നു. ചില പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം ലേഖ നാമം എഴുതിയിരുന്നു. ഇസ്ലാം മരത്തിന്റെ കൈഭ്യാസത്ത് കോപ്പി പരിശോധിച്ച് തെറ്റ് തിരുത്തിയതും അദ്ദേഹമാണ്. സ്കൂളിൽനിന്ന് വിരമിച്ച ശേഷം മഞ്ചഭാരിക്കോഡ് റോഡിൽ ‘കേരള’യുടെ ബുക്ക്സിഡ് ആരംഭിച്ചു. ഏതാനും പത്രങ്ങളിൽ പുസ്തകങ്ങളുണ്ട് അവിടെയുണ്ടായിരുന്നത്. ജമാഅത്തിന്റെതായി ഇസ്ലാം മരം, രക്ഷാസരണി തുടങ്ങിയ പുസ്തകങ്ങളും. ആദ്യകാലത്ത് -1947 ത്- അഞ്ച് പുസ്തകങ്ങളാണ് ഐ.പി.എച്ച് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്നത്. ഇസ്ലാം മരം, രക്ഷാസരണി, തിരാഹാ, ഇസ്ലാമും സോഷ്യലിസമും, ഇന്ത്യൻ യൂണിയനും ഇസ്ലാമിക പ്രസഥാനവും. ഒരുക്കൽ ഹാജി സാഹിബ് ബുക്ക്സിഡിൽ വന്ന് പുസ്തകങ്ങൾ കണ്ടപ്പേരിൽ പറഞ്ഞു: ‘ഒരു കാലം വരും. അന്ന് ഈ പുസ്തകങ്ങൾ മഴു

വൻ ജമാഅത്തെ ഇസ്ലാമിയുടെതായിരകും.’ ഹാജി സാഹിബിന്റെ പ്രവചനം താമാർദ്ദുമായതാണ് ഇന്ന് ഐ.പി.എച്ച് എൻ വളർച്ചയിലൂടെ കാണുന്നത്. കേരള ബുക്ക്സിഡ് പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന കെട്ടിടത്തിൽ തന്നെയായിരുന്നു ജമാഅത്തെ ഇസ്ലാമിയുടെ ഓഫീസും ഉണ്ഡായിരുന്നത്. ഓഫീസിൽ ഉപയോഗിക്കാതെ കിടന്നിരുന്ന ഒരു മേഖല, അലി മാസ്റ്റർ ബുക്ക്സിഡിലേക്ക് എടുത്തിട്ടും. അതിൽ പണം സുക്ഷിക്കും. ഓഫീസിലാകട്ടെ അതിന് ഉപയോഗമുണ്ഡായിരുന്നില്ല. പക്ഷെ, അലി മാസ്റ്റർ മേഖല ഒരു നിശ്ചിത സംവ്യൂദ്ധക വാടക വൈവരിക്കുന്നതിലും അദ്ദേഹം പാഠിക്കിയ ഒരു സാധനം വ്യക്തി പരമായ ആവശ്യത്തിന് ഉപയോഗിക്കരുത്, ഉപയോഗിക്കുന്നുവെങ്കിൽ വാടക കൊടുക്കണം’എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹം പാഠിക്കിയ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചില സാധനങ്ങൾ സുക്ഷിച്ചിരുന്നു. അതിനും വാടക കൊടുക്കും. അതേക്ക് സുക്ഷംമത പാലിച്ചിരുന്നു. (തുടരും)

sadarvzkd@yahoo.co.in